

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zákon o veřejných zakázkách z hlediska zadavatelů se zaměřením na ochranu proti nesprávnému postupu zadavatele

Bc. Lucie Rolníková

@2015 ČZU v Praze

Souhrn

Toto práce popisuje historickou i současnou právní úpravu veřejných zakázek na našem území, čímž seznamuje s vývojem jednotlivých zásad a principů provázejících tuto problematiku v cca stoletém časovém horizontu. Popisuje nejčastější chyby zadavatelů při zadávání veřejných zakázek v rámci zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zákona č.40/2004 Sb., o veřejných zakázkách a současného zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a provádí rozbor rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Klíčová slova

Zákon o veřejných zakázkách, zadavatel, dodavatel, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, dohled, námitka, opravný prostředek

Veřejné zakázky

Hlavním smyslem veřejných zakázek je vytvoření transparentního prostředí, jež by mělo zabezpečit účelnost vynakládaných veřejných prostředků a efektivní alokaci veřejných zdrojů. Právě transparentnost a efektivita v hospodaření s veřejnými prostředky patří mezi základní rysy fungování vyspělého právního státu. Nelze proto tolerovat jakékoli jednání ze strany zadavatele či jednotlivých uchazečů, které by tuto transparentnost narušilo. Proto je v oblasti zadávání veřejných zakázek nutný dohled státu, který především vychází z kvalitně zpracované právní úpravy.

Samotným smyslem činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který vykonává dohled nad zadáváním veřejných zakázek, je kontrola hospodárnosti využívání veřejných prostředků, tedy zdrojů, které v naprosté většině pocházejí z peněz daňových poplatníků a ti mají na základě této skutečnosti zájem, aby byly prostředky vynakládány v rámci stanovených zákonných postupů.

Cíl a metodika

Cílem teoretické části diplomové práce je zpracování právní úpravy v oblasti problematiky veřejných zakázek především se zaměřením na ochranu proti nesprávnému postupu zadavatele a to jak z hlediska historického, tak z hlediska současné právní úpravy.

V praktické části práce je cílem aplikace teoretických poznatků v praxi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže pro oblast veřejných zakázek. Dílčím cílem je zjištění nejčastějších chyb zadavatelů při zadávání veřejných zakázek a rozbor rozhodovací praxe orgánu dohledu v rámci tří právních úprav. Na základě statistických údajů o správních řízeních v oblasti veřejných zakázek vedených od roku 1996 do současnosti a srovnáním s celkovým počtem zadaných zakázek v jednotlivých letech je cílem práce vyhodnotit, zda zadavatelé při zadávání veřejných zakázek dodržují zákonný postup či nikoliv.

Závěr

Praktická část práce se skládá z dvou podkapitol. První se zabývá popisem nejčastějších chyb zadavatelů při zadávání veřejných zakázek v rámci zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zákona č.40/2004 Sb., o veřejných zakázkách a současného zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a rozborem rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V rámci jednotlivých zákonů jsou rozebrány vždy tři příklady demonstrující různé typy možného rozsudku, tedy případy, ve kterých nedošlo ze strany zadavatele k pochybení, případy ve kterých byl shledán nezákonný postup zadavatele a orgán dohledu tudíž výběr nejvhodnější nabídky zrušil a rozhodnutí, kterým byla zadavateli uložena pokuta.

Obsah druhé podkapitoly vychází z komparace platných právních předpisu s rozhodovací praxí ÚOHS. Na základě získaných statistických údajů vedených orgánem dohledu byl proveden výzkum v oblasti ochrany proti nesprávnému postupu zadavatele při zadávání veřejných zakázek od účinnosti zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek do současnosti.

Dohled nad zadáváním veřejných zakázek v letech 1996 až 2004 byl prováděn v dikci zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek v období let 1996 až 2004. Celkový počet obdržených podání v tomto období byl **5 998**. Úřad však zahájil řízení pouze **3 875** správních řízení a vydané rozhodnutí bylo ve **2 513** případech. Z této statistiky vyplývá, že ve **2 123** případech Úřad neshledal pochybení ze strany zadavatele, neboť tyto návrhy či podněty shledal za bezpředmětné. Počet uložených pokut byl **462** a celková výše činila **11 321 500,-** Kč, tedy v 17 % vydaných rozhodnutí byla zadavateli udělena pokuta za závažné porušení zákona.

Bez ohledu na to dle jakého zákona bylo v období let 2004 – 2006 v jednotlivých případech postupováno, obdržel Úřad celkem **1 741** podnětů, zahájeno bylo **967** správních řízení, tedy v necelé polovině, a vydaných rozhodnutí ve věci bylo **588**. Velkou nevýhodu pro zadavatele v roce 2005 představoval fakt, že legislativní úprava veřejných zakázek v České republice byla častokrát novelizována, značná nepřehlednost či nedostatečně včasná informovanost zadavatelů ohledně konkrétních legislativních změnách mohly způsobit jejich neúmyslný nezákonný postup při zadávání veřejných zakázek. Z celkového počtu **588** rozhodnutí ve věci v období 2004 – 2005 byla ve **170** případech uložena pokuta, tedy přibližně ve 30 %.

Nově od roku 2004 byla uzákoněna povinnost stěžovatele složit kauci, čímž se má předejít zbytečným návrhům. V roce 2005 propadlo z celkové sumy složených kaucí 34 376 484,- Kč do státního rozpočtu 4 706 940,- Kč. Z toho vyplývá, že v 87 % složených kaucí bylo navraceno stěžovateli a Úřad tím pádem v těchto případech shledal návrh na

nezákonný postup zadavatele důvodný. V roce 2006 již bylo z celkového uložených kaucí navráceno kolem 50 %, tedy v necelé polovině stížností nebylo orgánem dohledu shledáno pochybení ze strany zadavatele při zadávání veřejné zakázky.

Z celkového počtu **69 724** všech zadaných veřejných zakázek období let 2007 - 2013, obdržel ÚOHS **10 220** návrhů, které směřovaly proti úkonům zadavatele v rámci zadávacího řízení. Z tohoto celkového počtu všech podání bylo ve **2 833** případech rozhodnuto ve věci, ve **454** případech řízení zastaveno z důvodů neshledání pochyb, ve **1 315** případech bylo rozhodnuto o nápravě a uložena sankce.

Částka vybraná za kauce v období let 2007 až 2013 činila 463 904 938,- Kč, propadnutá částka, znamenající neopodstatněnost návrhu podaném proti postupu či rozhodnutí zadavatele, tedy potvrzení správnosti všech postupů zadavatelů činila za uvedené období 71 906 811,- Kč.

Na základě provedeného výzkumu lze dojít k závěru, že zadavatelé veřejných zakázek dodržují zákonný postup při jejich zadávání. Tento výrok je možné argumentovat především tím, že z celkového počtu všech zadaných zakázek v České republice v dikci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách období let 2007 až 2013 obdržel orgán dohledu návrhy v 15 % a pouze v necelé polovině těchto návrhů bylo rozhodnuto o nápravě a uložení sankce. Také z jednotlivých grafů mapujících činnost orgánu dohledu z let 1996 až 2006 lze vyčíst, že i přes určitá, většinou neúmyslná pochybení postupují zadavatelé zákonným postupem při zadávání veřejných zakázek.

Avšak nutno konstatovat, že chybovost, které se zadavatelé dopouštějí, není zanedbatelná, i když v celkovém hledisku převažuje zákonnost postupů zadavatelů při zadávání veřejných zakázek. Největším problémem, který v této oblasti panuje, jsou neustálé změny v legislativní úpravě veřejných zakázek, které na jednu stranu vede k neustálému zdokonalování a zefektivnění této problematiky, na druhou stranu tím však dochází ke značné zmatenosti zadavatelů, kteří tak mohou na základě nevědomosti postupovat nezákonně.

Knižní zdroje:

- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxxviii, 837 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2.
- JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xviii, 832 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788071792222
- JURČÍK, Radek. *Zadávání veřejných zakázek v praxi*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, xi, 209 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 807179743x.
- JURČÍK, Radek. *Zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí v ČR a v EU*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, xxv, 571 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 9788071795759.
- PELC, Vladimír. *Zadávání veřejných zakázek: zákon o zadávání veřejných zakázek, komentář k zákonu, sdělení ministerstev, rejstřík, resumé, slovník*. 5. aktualiz. vyd. po novele zákona. Praha: Linde, 2000, 528 s. ISBN 807201224x.
- RAUS, David a Robert NERUDA. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář a prováděcí předpisy*. Praha: Linde, 2005, 639 s. *Zákony - komentáře* (Linde). ISBN 8072015389
- SECHTEROVÁ, Jaroslava a Jan SOKOL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, ix, 134 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 8071790257
- VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012, 1446 s. ISBN 978-80-7273-166-4.

Právní předpisy:

- Nařízení vlády č.667/1920 Sb., o zadávání státních dodávek a prací
- Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení
- Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník
- Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Seznam judikatury - Rozhodnutí ÚOHS:

- Rozhodnutí číslo S 216/99-150/183/2000-Št ze dne 17. ledna 2000
- Rozhodnutí číslo VZ/S48/05-154/2007/05-RP ze dne 19. května 2005
- Rozhodnutí číslo 2R 35/05 - Hr ze dne 17. ledna 2006
- Rozhodnutí číslo S142/2006-13428/2006/530-Kr ze dne 30. července 2006
- Rozhodnutí číslo S142/2006-13428/2006/530-Kr ze dne 3. listopadu 2006
- Rozhodnutí číslo S527-R/05-177/140/OŠ ze dne 29. června 2005
- Rozhodnutí číslo 3R 46/05-Fr ze dne 24. října 2005
- Rozhodnutí číslo S 204/99-150/177/2000-Hm ze dne 14. ledna 2000
- Rozhodnutí číslo S 4/2000-150/263/2000-Po ze dne 27. ledna 2000
- Rozhodnutí číslo S441/2012/VZ-2416/2013/511/ASh ze dne 27. července 2012
- Rozhodnutí číslo S346/2009/VZ-2914/2010/540/DCh ze dne 29. března 2010
- Rozhodnutí číslo S563/2011/VZ-968/2012/550/Hod ze dne 2. února 2012